

Moestuin de Haar

Jaarverslag 2024

Inhoudsopgave

Inleiding	3
De tuinders	4
De groentetuin	5
Conclusies evaluatie oogstdeelnemers	7
Bloemenpluktuin	8
Vrijwilligers en stagiaires	9
Educatie en activiteiten	11
Financiën	15
De Stichting	16

Inleiding

2024 was een jubileumjaar: het 5e seizoen waarin deelnemers groenten oogstten, bloemen plukten en genoten van de tuin. 226 deelnemers hebben 28 weken lang, gemiddeld 5 groenten per week mee naar huis kunnen nemen. Door het natte voorjaar, 2 weken minder dan gehoopt. Het najaar was warm en niet al te nat waardoor de laatste volle tas in december gevuld werd.

Zeker geen jaar met veel overvloed, maar wel met mooie oogst in de zomer en de herfst en een aantal fijne evenementen om samen de tuin te vieren.

De tuinders

Eind 2023 is Simone bevallen van haar zoon en zij heeft zich de eerste maanden van het jaar ontfermt over de groei en ontwikkeling van deze spruit. Het opbouwen en herstel na diverse ziekte en blessures in het tuindersteam hield langer aan dan verwacht. Om onderbezetting en overbelasting van de andere tuinders te voorkomen hebben we gedurende het seizoen seizoenskrachten ingehuurd. Laurens, Merlijn, Arthur en Femke namen hun eigen expertise, kennis en ervaring mee en zo konden we de werkzaamheden op de tuin goed verdelen. Daarnaast hebben we hiermee ons vangnetwerk uitgebreid voor het geval dat we deze nog eens nodig hebben in de toekomst. In 2025 zal Femke ook weer op de tuin te zien zijn en richt zij zich op de teelt van de gewassen.

Tijdens het oogstfeest in september hebben we afscheid genomen van tuinder Anne. Als vrijwilliger kwam ze de tuin op en als volleerd afgestudeerde tuinder heeft ze de tuin verlaten om haar eigen weg te gaan en haar eigen tuin op te zetten. Anne's taken hebben we verdeeld onder de overgebleven drie tuinders. Voor 2025 betekent dit dat Maartje meer uren administratieve taken zal doen.

Samen zijn we verantwoordelijk voor het reilen en zeilen op de tuin, waarbij ieder zijn eigen taken heeft. Zo is Simone verantwoordelijk voor het teeltplan, de opkweek, de boekhouding en het up-to-date houden van website. Mirjam maakt het bloementeelplan, beantwoordt de mails, schrijft het tuinbericht, organiseert alles rondom educatie op de tuin en alle BHV- en Arbo zaken. Maartje heeft alle taken rondom vrijwilligers op zich genomen. Zij schrijft de vrijwilligersnieuwsbrief, onderhoudt contact, zoekt nieuwe samenwerkingen op en zorgt dat we zichtbaar zijn voor de omgeving en op de socials.

De groentetuin

Het voorjaar van 2024 begon erg nat. Pas op 10 mei was de bodem droog genoeg om deze door de loonwerker te laten bewerken met zijn trekker. Ter illustratie, in 2022 kon dit 7 weken eerder. Deze 7 weken maken precies het verschil tussen wel of niet een voortteelt voordat de hoofdteelt in een bed komt. Het was dus ook niet meer overal mogelijk om het volledige teeltplan nog uit te voeren. Hierdoor was de oogst in het voorjaar minder volumineus en divers als we graag zouden willen. Helaas echt overmacht.

In het najaar van 2023 begon ons experiment met landbouwplastic om het telen in het vroege voorjaar gemakkelijker te maken. In het najaar hebben we de bedden plant- en zaaiklaar gemaakt en afgedekt met landbouwplastic. Hierdoor konden we deze bedden al benutten, ook voordat de loonwerker het land op kon. Als we hadden geweten hoe nat de winter zou zijn en hoe goed dit zou werken hadden we meer landbouwplastic neer kunnen leggen. Helaas hebben we geen glazen bol maar gelukkig konden we in de winter van 2024 - 2025 dat wat we geleerd hebben in de praktijk brengen.

Een grote domper van dit seizoen was het feit dat ons aardappelveld te lang volledig onderwater heeft gestaan. Hierdoor zijn onze pootaardappels weggerot. We delen uiteraard in overvloed en in schaarste maar toch hebben we besloten om de deelnemers tegemoet te komen want helemaal geen aardappels, dat vonden we wel erg jammer! Ook onze artisjok planten hebben deze nattigheid niet overleefd en zaaien we komende winter opnieuw.

Na 5 jaar hebben ook de vogels onze mooie tuin goed in hun vizier. Het blijft altijd prachtig om bijvoorbeeld de ooievaars te zien, maar het resulteerde dit jaar ook in veel vraat, voornamelijk bij de bonen en bij de kolen. Om dit te voorkomen hebben we veel doeken gebruikt om planten af te dekken. Dit werkte gelukkig goed en we hebben prachtige kolen dit jaar.

Soms zijn het kleine dingen die een groots effect hebben. Muizen blijken goede springers te zijn en dit demonstreerde ze door van een tafel die te dicht bij de opkweek tafel stond, rechtstreeks onze opkweektafel te springen. De pompoen en courgette zaden hebben ze goed gesmaakt en hierdoor moesten we deze opnieuw zaaien.

Slakken. Moeten we hier nog meer over zeggen? We hebben nog nooit zoveel verhalen gehoord over slakken in ieders moestuin. In de kassen en in de sla hebben ze ook bij ons ook de nodige schade aangericht. Na alle verhalen zijn we vooral dankbaar dat we toch nog zoveel hebben kunnen oogsten en ook dat we toch nog prachtige paksoi, normaal favoriet bij slakken, hebben kunnen oogsten.

Het telen van productieve en smaakvolle mais is al jaren lastig. Voor het eerst teelde we dit jaar popcornmais met een vergelijkbaar succes. We zijn nog niet tevreden en blijven daarom onze techniek aanpassen.

De oogst in de kassen was deze zomer overvloedig. De cherrytomaten waren prachtig maar de ronde tomaten waren helaas minder succesvol.

Na deze opsomming der moestuin roofdieren en uitdagingen is het tijd om het te hebben over de successen. We hebben voor het eerst de knoflook bedekt met bladmulch. Dit was zeer succesvol en hebben we dit jaar weer gedaan. Voor het eerst hadden we een heel bed vol met yacon en dit waren prachtige krachtige planten met een mooie oogst. Ook hadden we voor het eerst een grotere hoeveelheid aubergineplanten die prachtige vruchten gaven. We hebben voor het eerst geëxperimenteerd met het opkweken van onze eigen sla en dit is heel goed gegaan. In 2025 gaan we al onze sla zelf opkweken. We kijken terug op een rijk najaar met heerlijk mild en warm weer wat het oogsten en werken op de tuin erg prettig maakte.

Conclusies evaluatie oogstdeelnemers

In november hebben we de oogstdeelnemers gevraagd een evaluatieformulier in te vullen. 61 oogsters hebben dit gedaan. De overgrote meerderheid was positief gestemd over het afgelopen oogstseizoen. Uiteraard kwam naar voren dat de oogst in het voorjaar tegenviel, maar hiervoor was veel begrip en aangegeven werd dat in de zomer en ook in het najaar er voldoende oogst was.

Een aantal mensen gaf aan dat de portiegrootte van sommige groenten onvoldoende was voor 2 personen. Voor ons is dit het signaal dat wij nog duidelijker moeten communiceren dat een oogstaandeel bedoeld is voor 1 à 2 personen en zullen dit beter laten terugkomen in het eerste tuinbericht met de informatie over het oogstaandeel van 2025.

Wat meermalen terugkwam was de verdeling van de aardbeienoogst. Afgelopen 2 jaar hebben we de oogst verdeeld over 3 weken, waarbij groepen werden ingedeeld op alfabetische volgorde. Zeker dit jaar waren de oogsters met achternaam beginnend met de laatste letter van het alfabet minder goed bedeed. Een goede vraag dus om volgend jaar deze groep als eerste te laten oogsten. Het gemis van verschillende soorten groenten, waaronder vaak genoemd de wortels, is ook een terugkerend onderwerp. Tijdens het maken van het teeltplan levert dit bij ons ook veel, vrolijke, discussie op. Wortelgewassen (oa wortels, pastinaken, witlof) zijn moeilijk op onze kleigrond en eigenlijk hadden we besloten om te stoppen met het proberen te telen van deze gewassen omdat het steeds uitloopt op teleurstelling. Maar toch... wortels zijn zo lekker en horen er wel bij. Dus: in 2025 gaan we 1 bed wortels proberen te telen op ruggen om te kijken wat dit oplevert. Ook witlof geven we nog een kans, net als broccoli, bloemkool (ook niet makkelijk op onze tuin), aardpeer, en terug van weggeweest, de sojaboontjes voor de liefhebbers. Nog een veel genoemd punt: minder groenlof. Gaan we doen.

De avondopenstelling op woensdagen was nieuw dit jaar. Dit is goed bevallen en zal blijven bestaan. Er wordt ook meegedacht over de nattigheid op de tuin die het oogsten in voor- en najaar soms wat moeilijk maakt. Bij de entree gaan we aan de slag om het toegangspad te verhogen en te zorgen voor betere afwatering naar de bomenrand.

Tot slot stelden we de vraag of er ideeën waren om de zichtbaarheid van de tuin te vergroten. Een kritische noot die terugkwam was de vraag waarom we deze vraag stelden met de achterliggende gedachte dat wij wellicht willen gaan groeien in 2025. We hebben dit jaar niet meer oogstaandelen verkocht dan in 2023 en we zullen ook in 2025 niet meer aandelen uitgeven. Er was, en is dus geen sprake van groei. Maar om financieel gezond te zijn en te blijven, is het wel heel belangrijk om alle oogstaandelen die er beschikbaar zijn te verkopen en zichtbaarheid is hierbij van groot belang. Er kwamen overigens, naast de kritische noot, veel tips en ideeën rondom het vergroten van de zichtbaarheid. Een selectie: nodig lokale politici uit, zorg voor zichtbaarheid op LinkedIn, maak meer gebruik van beeldmateriaal, leg folders bij de bibliotheek, winkels in de buurt, kerken en scholen, zet een bord aan het begin van het parkeerterrein met informatie, gebruik social media actiever, informeer bezoekers van de tuin actief over het oogstaandeel.

Bloemenpluktuin

Naast een bloemenabonnement waarbij wekelijks een bos geplukt kon worden, boden we dit jaar voor het eerst een tweewekelijks abonnement aan. We verkochten in totaal 45 abonnementen. Daarnaast werden er ongeveer 150 losse bossen geplukt.

De uitbundige bloei van de afgelopen jaren bleef helaas wat achter. Misschien dat het natte voorjaar hiermee te maken had, maar een echte aanwijsbare reden hebben we niet gevonden. We kiezen er daarom voor om volgend jaar op dezelfde weg verder te gaan: een mooi gevarieerd aanbod van eenjarige bloemen en een stevig aantal meerjarigen.

Het opkweken van de dahlia's verliep dit jaar moeizaam. Het splitsen van de knollen blijft een vak apart en is niet helemaal goed gegaan eind 2023. Hierdoor, en door de grote tijdsinvestering die het vraagt om de knollen schoon te maken, te splitsen en op te slaan, hebben we er dit jaar voor gekozen om de dahlia's niet te laten overwinteren. We hebben de knollen wel uit de grond gehaald, en vervolgens te koop aangeboden aan de deelnemers. Van deze inkomsten kunnen we in 2025 nieuwe knollen aanschaffen.

De favoriete dahlia van de barones van Kasteel de Haar, dahlia 'Gerrie Hoek', hadden we wel graag behouden, maar deze heeft het niet overleefd, en zullen we ook opnieuw aanschaffen.

Aan het begin van het seizoen zijn een vijftal dames gestart als bloementuinvrijwilligers. Door (persoonlijke)omstandigheden is het vormen van een bloementeam helaas niet goed van de grond gekomen. Eén vrijwilligster is met veel toewijzing wekelijks aan de slag gegaan in de bloementuin, met af en toe een tweede persoon die zich aansloot. De wens om een vaste groep vrijwilligers de bloementuin te laten onderhouden blijft, en hier zullen we in 2025 opnieuw energie in gaan steken om dit op te zetten.

Vrijwilligers en stagiaires

Dit jaar hebben we projecten die in 2023 zijn opgestart, verder vorm gegeven. Tijdens onze vrijwilligersborrel spraken we de wens uit om in 2024 met een bloemen- en kruidentuin team van start te gaan. En zo geschiedde dat er een drietal vrijwilligers zich wekelijks over de kruidentuin ontfermde. Door het wekelijks bijhouden, stond de kruidentuin er prachtig en onderhouden uit. Mede door inzet van een andere vrijwilliger hebben we prachtig ingefreesde naambordjes geplaatst en waren er tijdens het oogstfeest twee verschillende kruidenworkshops, gefaciliteerd door een vrijwilliger en tuinder Simone. Op deze manier hebben we dit gedeelte van de tuin goed benut en onder de aandacht weten te brengen.

Initiatieven en voorstellen van vrijwilligers (en oogsters) moedigen we ook in 2025 aan, zolang het past bij de uitstraling en doeleinden van de tuin. Door dit soort initiatieven bouwen we aan de gemeenschap van de tuin en kunnen de tuinders zich focussen op het verbouwen van de teelt.

Op deze manier zorgt het klusteam ervoor dat allerhande werkzaamheden op de tuin opgepakt worden. Het team heeft de koelcel opgebouwd, het middenpad ontiaan van onkruid en een nieuw pomphuis gebouwd voor onze beregeningspomp. Het is een team dat zichzelf organiseert en wij als tuinders zorgen voor soep en koek voor deze harde werkers.

Uiteraard zijn er ook de vrijwilligers die wekelijks naar de tuin komen om ons te helpen met alle voorkomende tuinwerkzaamheden. De koffiemomenten zijn daarbij een belangrijk moment waarbij mensen aansluiten en/of hun werk afronden. Anderen blijven een hele ochtend of middag. We merken dat de vrijblijvendheid qua meewerken, wanneer het uitkomt qua tijd en (energie)belasting, zorgt voor verbinding. Door deze keuzevrijheid, en dus autonomie, komen de vrijwilligers steeds weer terug en vinden ze het fijn om een handje mee te helpen. In 2025 staat het avondschoffelen ook weer op het programma en nodigen we oogsters uit om tijdens hun oogstmoment bijvoorbeeld ook de schoffel te pakken, al is het voor 15 minuten; samen brengen we de tuin tot bloei.

Het project Hark je Happy heeft in 2024 handen en voeten gekregen in de vorm van een vrijwillige coach en deelnemer. Elke vrijdagochtend zijn deze twee heren op de tuin en verrichten allerlei lichte tuinwerkzaamheden. Het is een aanvulling op de tuin en onze rijke groep van vrijwilligers.

Om de vrijwilligers te bedanken zijn we dit jaar bij een andere zelfoogsttuin op bezoek geweest: Hof van Gunterstein in Breukelen. Het was een inspirerend en leerzaam om samen op pad te zijn.

In augustus is Denise als stagiaire vanuit de biologisch dynamische landbouw opleiding Warmonderhof gestart op de tuin. Ze is eerstejaars studente en is 2 dagen per week werkzaam op de tuin.

Educatie en activiteiten

Educatie

In totaal 8 groepen van 3 verschillende basisscholen hebben de tuin bezocht voor moestuin lessen. De Bonifatiuschool uit Haarzuilens bezocht met alle groepen (van kleuters tot schoolverlaters) 6x de tuin. OBS Haarzicht uit Vleuten met 3 combinatiegroepen 6/7/8 2x en de Vrije School uit Leidsche Rijn met de groep uit leerjaar 5 2x. Elk bezoek staat er een ander thema centraal: van de reis die zaden maken, tot de afzetmarkt van een tuinderij en van wormen tot de functie van compost. Er wordt ook altijd gewerkt (planten, zaaien, wieden, compost rijden) en minimaal 1x in het jaar kookt een groep met de groenten uit de tuin.

Een inmiddels terugkerend evenement voor groep 7 en 8 van de Bonifatiuschool is het 'koken voor de buurtbewoners'. De leerlingen nodigen voorafgaand aan deze les ouderen uit de buurt uit om te komen eten op de tuin. Samen koken we, zorgen we voor mooie gedekte tafels en vertellen we over wat er geleerd en gedaan wordt op de tuin. Een feestje voor leerlingen en ouderen!

Realisatie van de muurkas

Begin januari gingen de werkzaamheden voor de muurkas van start, en in mei vond de feestelijke opening plaats. Wethouder Lot van Hooijdonk en voormalig tuinder Thijs Vischenberg verrichtten de officiële opening, waarbij zij spraken over groei, veranderende tijden en de betekenis van deze plek als brug tussen historie en heden.

De dag na de opening zetten we de tuinpoorten open voor alle geïnteresseerden. Dit viel samen met de jaarlijkse plantjesmarkt, die veel bezoekers trok en zorgde voor een levendige sfeer op de tuin.

Tijdens het oogstfeest in september plantten we de druivenplanten, die vroeger ook in de tuin aanwezig waren. Hiermee werd de historische waarde van de muurkas hersteld. Vanaf 2025 zullen hier groenten en bloemen worden opgekweekt. De kas biedt daarnaast de mogelijkheid om schoolklassen en groepen te ontvangen, ongeacht het weer. In 2026 hopen we de eerste druiven te oogsten, mogelijk in samenwerking met Kasteel de Haar.

Vijfjarig jubileum

Ons vijfjarig bestaan vierden we tijdens het oogstfeest met taart, workshops en gezamenlijke activiteiten voor alle oogsters en vrijwilligers. Het traditionele gezamenlijk oogsten van de pompoenen en de jaarlijkse groepsfoto mochten natuurlijk niet ontbreken.

Evenementen en externe samenwerkingen

September was een drukke maand met verschillende festiviteiten. We waren aanwezig op het evenement 'Oogst van Leidsche Rijn', waar duizenden bezoekers kennismaakten met onze tuin. Dit was een mooie kans om ons netwerk met andere lokale ondernemers te versterken, wat hopelijk leidt tot meer toekomstige samenwerkingen. In 2025 hopen we opnieuw deel te nemen aan dit evenement.

Gedurende het jaar verzorgden we diverse rondleidingen, waaronder voor de kleinzoon van de eerste tuinman van Kasteel de Haar. Daarnaast ontvingen we drie bedrijven die hun vrijwillige inzeturen besteedden op de tuin. Deze dagen droegen niet alleen bij aan de werkzaamheden op de tuin, maar ook aan teambuilding en samenwerking binnen de teams zelf.

Daarnaast organiseerden we een teamuitje, bestaande uit een rondleiding, lunch en een activiteit waarbij knoflook werd geplant. Met de nieuwe muurkas kunnen we vaker groepen ontvangen en dit willen we in 2025 verder uitbreiden. Ook werden er klimaatgesprekken georganiseerd door oogster en tevens de klimaat burgemeester uit Maarssen. We stellen de muurkas beschikbaar voor activiteiten en initiatieven die passen bij de sfeer en doelstellingen van de tuin.

Een bijzonder moment was het midzomeravond diner in de muurkas, een initiatief van een van onze vrijwilligers. Op een regenachtige dag brak precies tijdens zonsondergang de zon door, wat de zomer op magische wijze inluidde.

Workshops

De zomer bracht een overvloed aan bloemen, waardoor we besloten bloemenworkshops te organiseren. Onder begeleiding van een ervaren bloemiste genoten deelnemers van het plukken en schikken van bloemen in de avondzon. De workshops waren een groot succes en allen uitverkocht. Deelnemers ervoeren de activiteit als rustgevend en een cadeautje voor zichzelf, en prachtige boeketten verlieten de tuin.

Financiën

De financiën van de VOF in vogelvlucht. Alle bedragen in dit document zijn exclusief btw.

Totale inkomsten € 122.569

Oogstdeelnemers, bloementuin, marktkraam, educatie school en subsidies.

Totale kosten gedragen door de VOF € 19.069

De totale bedrijfskosten zijn € 20.708

Kosten vergoed door de stichting € 1.639

Netto winst € 103.500

Totale vergoedingen tuinders € 94.155

€ 72.690 beloning Simone, Mirjam, Maartje en Anne

De tuinders betalen van dit inkomen onder andere nog inkomstenbelasting, pensioen, zorgverzekeringswet premie en een arbeidsongeschiktheidsverzekering.

€ 21.465 beloning zzp tuinders

Resultaat € 9345

Wij blijven streven naar een marktconform minimumloon. De tuinders verdienen dit op dit moment nog niet. Het positieve resultaat is gebruikt om wat dichterbij dit streefbedrag te komen.

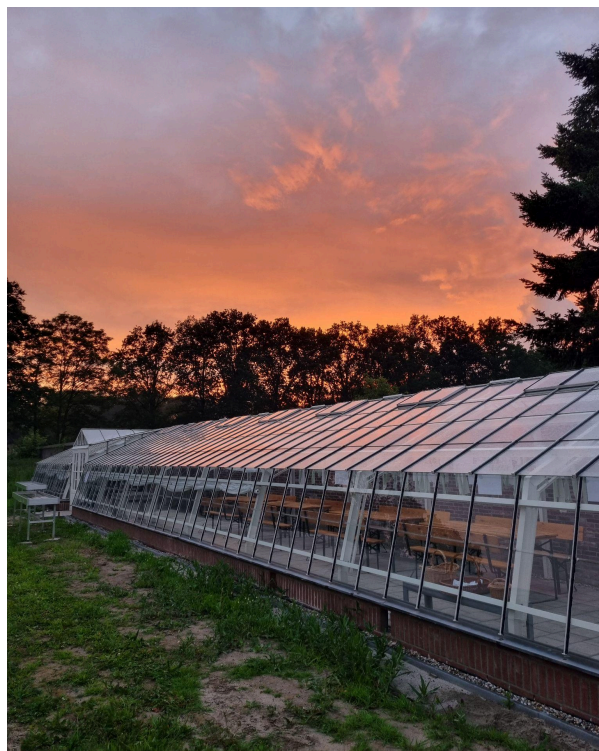

De Stichting

Het jaar 2024 was het eerste lustrumjaar van Moestuin de Haar. Hier is op diverse momenten aandacht aan besteed. Het was ook een jaar waarin de laatste grote projecten zijn gerealiseerd die al bij de start op de planning stonden. Financiële afwikkeling hiervan loopt voor een deel nog in 2025 maar is inmiddels ingediend. We willen dan ook niet onvermeld laten dat diverse fondsen, stichtingen en andere subsidiemogelijkheden in de afgelopen jaren hebben gezorgd dat Moestuin de Haar dit heeft bereikt. Het mooie is dat we op diverse niveaus bijdragen hebben mogen ontvangen, regionaal, landelijk en Europees.

In 2024 vergaderden de vijf leden van het bestuur van Stichting Moestuin de Haar maandelijks op basis van een agenda, actielijst en (financiële) stand van zaken. De tuinders wonen deze vergaderingen bij als adviseur van de stichting en leveren input vanuit hun tuinderskennis waar dat nodig is. Van elke vergadering is een besluitenlijst gemaakt, waarbij de uitvoering van een besluit wordt toegewezen aan een bestuurslid en/of de tuinders.

Als belangrijkste wapenfeit is na jarenlange voorbereiding de historische glazen muurkas langs de monumentale tuinmuur in 2024 opgeleverd. Op 10 mei is met zo'n 50 aanwezigen de muurkas feestelijk geopend door Lot Van Hooijdonk, wethouder gemeente Utrecht, samen met Thijs Vissenberg. Thijs was tot en met 1978 als tuinder in dienst van de baron van Kasteel de Haar. Door het natte najaar van 2023 en het natte voorjaar van 2024 kon de muurkas niet eerder worden opgeleverd. Opkweek in de muurkas voor het seizoen 2024 was daardoor nog niet mogelijk. Wel zijn bij de opening al druiven bij de muurkas geplant, het oude ras Frankentaler. De vraag is in welk jaar de eerste druiventros weer door de familie van Kastel de Haar 'geknipt' kan worden.

Fondsenwerving

In 2021 is "Vrienden en Partners" van Moestuin de Haar opgericht met als doel sympathisanten (particulieren en bedrijven) eenmalig of voor langere tijd op transparante wijze te verbinden aan de moestuin. In 2024 zijn er vier partners, vier vrienden en drie ANBI contracten. Vanwege de aandacht voor de muurkas en andere zaken is in 2024 verdere werving van vrienden en partners er niet gekomen, maar voor 2025 is het doel dit aantal te vergroten. Dat is ook nodig want zonder structurele financiële steun van €8.000,- tot €10.000,- per jaar kunnen we als stichting niet bestaan.

Daarnaast heeft de Stichting in 2024 meerdere privé schenkingen voor de moestuin mogen ontvangen. Een deel voor de bouw maar met name een groot deel voor de inrichting van de muurkas. Verder heeft de stichting in 2024 vanuit de volgende fondsen en partijen een bijdrage mogen ontvangen en/of toegezegd gekregen om de doorgroei van de tuin te realiseren: Cultuurfonds (voorheen Prins Bernard Cultuurfonds), Equans, Juffertje in 't Blauw, KF Heinfonds, IDHKG, Onderling Verzekerd, Oranjefonds, Rabobank en tenslotte Stichting Sarefat.

De administratie en de afhandeling behorend bij het Pop3 Leader traject vergde veel bestuurscapaciteit in 2024, maar heeft er uiteindelijk toe geleid dat daarmee onder meer de bouw van de glazen muurkas succesvol kon worden gefinancierd.

Andere mooie resultaten in 2024 zijn de bouw van een koelcel voor de tuinders en de aanschaf van een kleine tractor. Door deze tractor zijn de tuinders in staat om de moestuin veel flexibeler te bewerken in het voorjaar, zodat eerder kan worden geteeld. Het materieel van de externe loonwerker, die voorheen hiervoor werd ingeschakeld, was vele malen zwaarder en dan moest alles in één keer. Dus soms stond het onkruid al weer hoog in een voorbereid teeltvak. Die teeltvakken kunnen de tuinders dan nu juist wat later bewerken.

Dan de aanpassingen aan de installatie voor de beregening, grotendeels onder de grond en onzichtbaar. Enerzijds om in de nacht te kunnen sproeien, een beter resultaat met minder water. Anderzijds om ook in de muurkas water te hebben.

Activiteiten en resultaten 2024 van de stichting

De jaren 2019 tot en met 2021 waren de startfase van de moestuin. In de jaren 2022 tot en met 2024 is de doorgroei verder grotendeels gerealiseerd. Grotendeels, want op het gebied van de groente- en bloementeelt in de volle grond is de definitieve fase inmiddels wel bereikt. Maar juist door de eigen opkweek, die nu in 2025 voor het eerst goed mogelijk is door de glazen muurkas, is verdere doorgroei mogelijk. Maar ook op het gebied van cultuurhistorie, educatie en overige initiatieven groeit Moestuin de Haar nog door.

Aan de activiteiten in 2024 lag het Plan van Aanpak 2024 ten grondslag. Dit plan is tot stand gekomen na interne bespreking: stichting, tuinders en de klankbordgroep (vrijwilligers en oogstdeelnemers). Ook de uitkomsten van het periodieke overleg met Natuurmonumenten Haarzuilens en het resultaat van de contacten met de gemeente Utrecht en subsidiënten zijn erin verwerkt.

Voor de glazen muurkas was een pacht afhankelijk recht van opstal nodig met Natuurmonumenten, dat in januari 2025 notarieel is vastgelegd. Vooruitlopend daarop was het daarom voor beide partijen ook goed om de pachtovereenkomst aan te passen. Stichting Moestuin de Haar heeft nu een pachtovereenkomst met Natuurmonumenten voor 15 jaar, vanaf 1 januari 2024 tot 1 januari 2039.

Een blik vooruit

Ook voor 2025 is een Plan van Aanpak opgesteld en te lezen op de site. Het is ook gedeeld met onze belangrijke en onmisbare lokale partners: Natuurmonumenten Haarzuilens, Emmaus Haarzuilens, Kasteel de Haar, de gemeente Utrecht en de provincie Utrecht.

Het jaar 2025 wordt het zesde jaar dat de tuin operationeel is. Projecten die staan gepland voor 2025 zijn onder meer het verbeteren en verfraaien van de entree van de moestuin, het nadenken over en het nemen van klimaat adaptieve maatregelen, de inrichting van de noordwestelijke zijde van de tuin met een paddenpoel en cultuurhistorische elementen. Wilt u alle plannen weten ga dan naar ons [Plan van Aanpak 2025!](#)

